

Iwkowa, dawna radziecka baza wojskowa na Szpilówce

Zrekonstruowana ziemianka na terenie dawnej bazy wojskowej

1. Informacje ogólne

Kategoria	militaria, jednostka wojskowa
Współrzędne GPS	49.83526 20.56231
Położenie administracyjne	obręb ewidencyjny Iwkowa, gm. Iwkowa, pow. brzeski, woj. małopolskie
Położenie adm. leśne	poza administracją LP
Data weryfikacji terenowej	9 września 2020 r.

2. Opis

Miejsce po bazie radzieckich wojsk łączności na szczycie góry Szpilówka (516 m) w pasmie Szpilówki nad Iwkową. W latach 60. XX wieku stacjonował tutaj oddział obsługujący urządzenia komunikacyjne (radiostacja, maszt antenowy, generatory prądu), które według jednej z hipotez zapewniały łączność radiową pomiędzy sztabem wojsk radzieckich na Ukrainie i bazą wojskową w Legnicy [1]. Na terenie dawnej bazy znajduje się ziemianka, która została zrekonstruowana na wzór oryginalnego obiektu istniejącego w tym samym miejscu w okresie funkcjonowania bazy. Na

pobliskim szczycie Szpilówki wznosi się stalowa wieża widokowa, wybudowana w 2018 roku na miejscu dawnej drewnianej wieży triangulacyjnej z 1950 roku.

3. Informacje dodatkowe

Opis bazy wojskowej, ziemianki i wieży na tablicy informacyjnej na Szpilówce:

Radziecka baza wojskowa „powstała na Szpilówce w Iwkowej prawdopodobnie w roku 1962, w lesie na obszarze około 4 ha. Była to niewielka placówka w której stacjonowało ok. 20 żołnierzy. Co pewien okres przybywały tu transporty dużych samochodów i większej ilości wojska. Wszystko co tutaj się działo owiane było wielką tajemnicą. Wśród ludności Iwkowej i okolic krążyły pogłoski o bunkrach przeciwatomowych, wyrzutniach rakietowych a nawet platformie startowej dla statków kosmicznych. Faktem jest istnienie anten nadawczo-odbiorczych, widocznych z daleka, zasilanych prądem z agregatów, których pracę było słyszeć w całej okolicy. Część żołnierzy przebywała na samej górze przy Szpilówce, a pozostali w bazie na skraju wsi przy drodze Skotnica. Współpraca między ludnością a żołnierzami polegała przede wszystkim na wymianie towarów, głównie żywności oraz bimbrowa za paliwo. W 1966 roku żołnierze radzieccy opuścili bazę. Powrócili do niej podczas inwazji na Czechosłowację w 1968 roku, by ostatecznie ją zlikwidować w roku 1970”.

Ziemianka „została odbudowana w zagłębieniu na jej pierwotnym miejscu. Służyła ona żołnierzom radzieckim do schronienia i przechowywania radiostacji odbiorczo-nadawczej. Tak wspomina ją Jacek Piotrowski z Lipnicy Murowanej. *Tata powiedział „idziemy do ruskich”. Poszliśmy więc w kilka osób na Szpilówkę i przypominam sobie to dokładnie, że podchodząc od strony Iwkowej od wschodu, najpierw natknęliśmy się na ziemiankę. Była to niezbyt duża ziemianka, jak sama nazwa wskazuje, wkopana w ziemię, przykryta deskami i obłożona darnią. W środku był najprawdopodobniej sztab, gdyż jak przechodziliśmy, akurat z tej ziemianki wychodził prawdopodobnie oficer...*”

„Pierwsza wieża w tym miejscu została wybudowana w roku 1950 jako wieża triangulacyjna do celów geodezyjnych. Była to konstrukcja drewniana, posiadała kształt wysokiego, smukłego ostrosłupa. Składała się z czterech platform, na które wchodziło się po drewnianych drabinach, których długość wynosiła około 5 m. Szczyt wieży górował nad wierzchołkami najwyższych drzew, dzięki czemu widoczna była z daleka.

Już wówczas służyła mieszkańcom i gościom jako wieża widokowa. Była ulubionym celem wypraw zarówno indywidualnych, szkolnych, jak również rodzinnych. Po zawaleniu się wieży we wsi krążyły opowieści o wspaniałych widokach, jakie można było z niej oglądać. Te wspomnienia stały się inspiracją dla samorządu gminnego do wybudowania na tym miejscu nowej, stalowej wieży widokowej”.

4. Ilustracje

Wieża widokowa na Szpilówce

5. Przypisy i źródła

[1] Stefan Szot, *Pobył żołnierzy radzieckich na Szpilówce*,
<https://pliki.iwkowa.pl/mod/turystyka/index.php?id=10285> [dost. 20.09.2023].

[2] Stefan Szot, *Wieża triangulacyjna na Szpilówce*,
<https://pliki.iwkowa.pl/mod/turystyka/index.php?id=10283>

[3] Tablica informacyjna na Szpilówce.